משרד החינוך
הפיקוח על הוראת האזרחות

מפגשים בחברה הישראלית

הצעה לשיעור פתיחה לקראת פעילות משותפת של מעורבות חברתית בין שני בתי ספר

בימים הראשונים של מלחמת "חרבות ברזל" גילתה החברה הישראלית סולידריות ואחריות הדדית. אולם ככל שהתארכה המלחמה גברו שוב הפילוג והקיטוב בין קבוצות שונות, שהעלו חשש מהעמקת השסעים בחברה.
היכרות, פעילות ולמידה עם קבוצות שונות עשויות לתרום הן ליכולת להבין דעות שונות ולקיים מחלוקות בכבוד ובפתיחות, הן לטיפוח המעורבות החברתית.

כל האיורים במצגת זו מאתר:
Community Group Vectors by Vecteezy

מטרות הפעילות:

להפגיש בין תלמידים מבתי ספר שונים על מנת להכיר ולהפחית סטריאוטיפים ודעות קדומות,
ולעודד מעורבות אזרחית וחברתית.
השיעור יתבצע בשני שלבים ואלו הם:

שלב ראשון - משימת הכנה והיכרות

פתיחה:

- היכרות תלמידים מבתי ספר מרקעים שונים.
- חלוקה לקבוצות הטרוגניות משני בתי הספר.
- פעילות משותפת בקרב תלמידים מבתי ספר שונים לטובת הקהילה, החברה או המדינה.
- הפעילות תבוא לידי ביטוי הן בעשייה התנדבותית והן בכתיבת עבודה.

נקודות לדיון בכיתה

מליאה:

א. שתי הכיתות יתחלקו למספר קבוצות ויקיימו סבב היכרות קצר בקרב התלמידים.

ב. **שאלות לתלמידים:**

אנו מניחים שיצא לכם להתנדב - בין אם במסגרת המעורבות החברתית ובין אם בתנועות נוער, ימי שיא, אירועים קהילתיים או התנדבות אישית בזמן המלחמה (הכנת מזון, חקלאות, עזרה לקשישים, חבילות לחיילים, עזרה למשפחות של חיילי מילואים ועוד).

- היכן התנדבתם?
- מדוע בחרתם להתנדב שם?
- מה היה משמעותי עבורכם בהתנדבות זו?
- מה למדתם על עצמכם?

ג. נרשום על הלוח את זירות ההתנדבות מבלי לומר לכיתה מהו הקריטריון שנבחר.

(למשל: התנדבות עם קשישים, אריזת חבילות, לחיילים, סיוע בחקלאות, עזרה למשפחות של חיילי מילואים, סיוע לעסקים מתקשים ועוד)

- נבקש מהתלמידים לציין את הקריטריון שנבחר.

(תשובה: חברתי, כלכלי, חינוכי, בריאותי, פוליטי ועוד)

נשקף את העשייה הברוכה הקיימת בארץ - מגוון רחב של מקומות התנדבות, מגוון רחב של מתנדבים.

ג. נשאל את התלמידים את השאלות הבאות, המקשרות בין התחומים:

מה הקשר לאזרחות?

- באיזו מידה המדינה צריכה להתערב בכלכלה (גישות כלכליות-חברתיות)? האם מבחינה זו צריך להיות הבדל בין תקופות חירום לתקופות שגרה?
- מהם לדעתכם התחומים בהם זו אחריותה של המדינה לסייע לאזרחיה?
- מגזר שלישי/ארגונים חוץ ממשלתיים: מהם התפקידים של ארגונים אלה בחברה דמוקרטית?

תשובה:

המגזר השלישי הוא מכלול הארגונים הפועלים למען מטרות חברתיות, ציבוריות, סביבתיות, חינוכיות או קהילתיות, שאינם חלק מהמגזר הציבורי (הממשלה) או מהמגזר הפרטי (עסקים למטרות רווח). ארגונים במגזר זה פועלים לרוב ללא מטרות רווח, ומתבססים על תרומות, מענקים, מתנדבים ומשאבים מהקהילה. מטרתם העיקרית היא לקדם ערכים או השקפות מסוימות, לפתור בעיות חברתיות, ולתמוך בקבוצות אוכלוסייה שונות, תוך שמירה על עצמאות ממוסדות השלטון או האינטרסים העסקיים.

שלב שני - התנדבות משותפת

א. עליכם להחליט יחד על מקום ההתנדבות, לקבוע את מועד ההתנדבות, ולקדם את כל התיאומים הנדרשים. לצורך כך ניתן להיעזר ברכז החברתי של בית הספר.

ב. חשוב להקדיש זמן בסוף יום ההתנדבות לרפלקציה בין חברי הקבוצות ולשלב דיון על כמה מן המחלוקות וההסכמות.

דיון

א. מה למדתם על חברי הקבוצה השנייה במהלך הפעילות המשותפת?

ב. באיזו מידה ובאיזה אופן השפיעו ההתנדבות המשותפת על האופן בו אתם תופסים את הקבוצה אליה משתייכים תלמידי בית הספר השני?

ג. באיזו מידה השפיעה הפעילות על הבנת המחלוקות ביניכם?

ד. באיזו מידה סייעה להגיע להסכמות?